

Rapport Utvärdering av SFI

**Omsorgslyftet, återbesök
30 oktober**

Rapporten ingår i ett utvärderingsprojekt som är ett samarbete mellan utbildningsförvaltningen och SFI Stockholm vid arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholms stad.

Innehåll

Innehållsförteckning	2
Uppdrag och genomförande	3
Resultat	5

Uppdrag och genomförande

Nedan beskrivs den metod som uppföljningsenheten i Stockholms stad tillämpar vid utvärderingsuppdrag 2012 – 2013 i ett projekt rörande sfi i samarbete med SFI Stockholm vid arbetsmarknadsförvaltningen i Stockholms stad. Samtliga sfi-anordnare kommer att utvärderas i projektet. Utvärderingen inleds med sfi som bedrivs på entreprenad av företag som är nya som leverantörer av sfi-utbildning till Stockholms stad sedan augusti 2011 och följs sedan av utvärdering av utbildningsanordnare som anlitats tidigare av SFI Stockholm. Rektorer vid SFI Stockholm har varit medbedömare i utvärderingsuppdraget. De har agerat medbedömare hos kollegans utbildningsanordnare, det vill säga hos den utbildningsanordnare som man inte har utbildningsansvaret för. Dessa utvärderingsbesök, en form av grundutvärdering, har varit ungefär en vecka på varje enhet/skola. 2013/2014 genomförs korta återbesök hos samtliga externa utbildningsanordnare för att följa upp hur de har arbetat med de utvecklingsområden som föreslogs i den tidigare grundutvärderingen. Hösten 2013 genomförs även grundutvärdering av egenregins sfi, och den utvärderingen kommer också att följas upp av korta återbesök efter cirka ett år.

Grundutvärdering

Uppföljningsenheten vid Stockholms stads utbildningsförvaltning utvärderar den pedagogiska verksamheten och främjar vuxnas lärande genom att

- granska måluppfyllelsen utifrån nationella styrdokument
- kontrollera efterlevnaden av nationella riktlinjer
- granska hur skolan utvärderar sin egen verksamhet
- ge rekommendationer om vad som bör förändras och utvecklas.

Vi genomför vårt uppdrag genom att

- läsa material som skolan ställer till förfogande och även material från andra källor (ex. från Skolverket)
- intervjua elever, personal och skolläda. I nybörjargrupperna har tolk använts vid elevintervjuerna.
- observera verksamheten och göra lektionsbesök.

I första hand granskar vi måluppfyllelsen, det vill säga att vi bildar oss en så heltäckande bild som möjligt av hur målen i styrdokumentet tolkas och förverkligas på skolan. Vi gör detta

utifrån en prioritering av mål från läroplanen och andra nationella styrdokument. Utvärderingsbesöket omfattar ungefär en vecka.

Förutom detta granskar vi skolans förmåga att själv utvärdera sin kvalitet för att förbättra verksamheten. Hög kvalitet innebär enligt Skolverkets definition främst att verksamheten utmärks av att den väl:

- strävar mot och uppfyller nationella mål
- svarar mot nationella krav och riktlinjer
- uppfyller andra mål, krav och riktlinjer som är förenliga med de nationella
- kännetecknas av en strävan till förnyelse och ständiga förbättringar utifrån de förutsättningar man har.¹

Återbesök

Utöver den utvärderingsmodell som beskrivs ovan genomför vi i detta utvärderingsuppdrag även ett kortare uppföljningsbesök hos de tidigare utvärderade utbildningsanordnarna.

Vid återbesöket omfattar utvärderingen endast en halv dag då skolledning, en lärargrupp och en elevgrupp intervjuas. Skolledningen får en snabb muntlig återkoppling i slutet av dagen. Vid återbesök utgår utvärderingen från den tidigare utvärderingsrapportens utvecklingsområden och redovisar vilka förändringar som utbildningsanordnaren har vidtagit. Även i denna rapport sker redovisningen endast utifrån tidigare prioriterade utvecklingsområden.

Omsorgslyftets hela utbildningsverksamhet utvärderades i ett tidigare utvärderingsuppdrag enligt grundutvärderingsmodellen 2009. Omsorgslyftets sfi-verksamhet följdes upp genom kortare återbesök 15 maj 2012. Nedanstående uppföljning avser uppföljning av sfi genom ytterligare ett kortare återbesök den 30 oktober 2013.

¹ 1 Från Skolverkets verktyg ”BRUK – för kvalitetsarbete i förskola och skola”, s 8.

Resultat

Allmänt

Omsorgslyftet utbildningsverksamhet fortsätter att växa och har sedan ett år tillbaka även utbildningsverksamhet i Älvsjö förutom den tidigare verksamheten i Ektorp i Nacka. Skolan erbjuder utbildning inom flera olika områden, bland annat sfi, grundläggande vuxenutbildning och gymnasiala kurser liksom ett antal yrkesinriktningar inom omvårdnad, barn och fritid, handelssektorn och hotell och restaurang. Skolan har nu sammanlagt cirka 800 elever och 55 medarbetare. Sfi omfattar ungefär 130 elever från Stockholm. Ledningen för hela utbildningsverksamheten består av en rektor, en biträdande rektor, en administrativ chef samt fem deltidsanställda skolledare/samordnare som även arbetar som lärare på skolan.

Omsorgslyftet anordnar många olika sociala aktiviteter, till exempel körsång, kultur- och friluftsdagar, vilket stärker den goda värdegrund som alla på skolan värnar om. Skolan har stor flexibilitet och erbjuder olika studieformer. Sfi-eleverna ges också möjlighet att läsa vissa gymnasiekurser parallellt med sfi-studierna. Skolan har satsat på att vidareutveckla sin lärplattform, Itslearning, som både används av elever i den ordinarie utbildningen och de elever som går utbildning på distans.

Uppföljning av prioriterade utvecklingsområden

Nedan redovisas de prioriterade utvecklingsområden som föreslogs i de tidigare utvärderingsrapporterna, grundutvärderingen 2009 och återbesöket 2012, med kommentarer från dagens uppföljning 30 oktober 2013. Elevintervjun kunde genomföras som planerat med en grupp elever men den inplanerade intervjun med lärargrupp kunde tyvärr inte genomföras enligt återbesökets modell eftersom vi endast fick träffa en lärare som dessutom åtföljdes av biträdande rektor under hela intervjun. Detta innebär att resultaten från utvärderingen på Omsorgslyftet inte är lika välgrundade som resultaten från återbesöken hos de andra utbildningsanordnarna.

- **Det pedagogiska ledarskapet**

”Det är positivt att rektors ledarskap nu har delegerats till fler ledningsfunktioner så att rektor numera kan ägna sig åt övergripande ledningsfrågor och inte som tidigare behöver ägna sig åt alla detaljer. Detta är inte minst viktigt eftersom verksamheten

vuxit ytterligare. Skolan har veckovisa avstämningsträffar med ledning och lärare då betygssättning och bedömning inom sfi diskuteras, vilket är positivt. Dock saknas en övergripande vision för skolan, vilket skolan bör ta fram och sedan säkerställa att den blir känd för alla. Fortfarande sker ingen form av lektionsbesök av ledare, vilket behövs för att leda utvecklingsarbetet för skolan.”
(Rapport från återbesök 15 maj 2012)

Kommentar:

När skolan nu har vuxit och befinner sig på två platser är det bra att man redan tidigare har förstärkt ledningsfunktionen så att rektor till sin hjälp har en biträdande rektor, en administrativ chef samt fem så kallade skolledare på deltid som arbetar nära lärarna och träffar dem en gång varje vecka. Enligt ledningen är APT den träff som fungerar som en pedagogisk mötesplats med lärarna. Dock framstår organisationen fortfarande som delvis otydlig då biträdande rektor, som är ansvarig för den pedagogiska utvecklingen, inte träffar lärarna regelbundet och inte heller alltid har regelbundna schemalagda träffar med de deltidsanställda skolledarna som ska vara ledningens länk till lärarna. Detsamma gäller skolans rektor som dessutom är den som är utbildningsansvarig för Omsorgslyftet. Vi menar att det är viktigt att säkerställa systematiken i utbildningsansvarigs pedagogiska dialog med lärarna och olika skolledarnivåer nu när skolan har vuxit och har fler medarbetare. Biträdande rektor har i höst påbörjat lektionsbesök hos lärarna, vilket är positivt, men det är inte biträdande rektor som har personalansvar, sätter lön och har medarbetarsamtal, utan det görs av rektor. Ett exempel på denna otydlighet var att den lärare vi fick träffa vid intervjun inte kände till vem som var hennes chef. Skolan har nu försökt ta fram ett måldokument för skolan men vad vi kunde förstå så har det inte processats fram på ett tydligt sätt i samverkan med lärare och elever och var inte känt av dem. I nationella styrdokument för skolan framhålls över huvud taget vikten av att all personal och elever kontinuerligt ska ha inflytande över planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

- **Bedömning och betygssättning, framför allt inom APU**

”Här menar vi att skolan tagit stora steg framåt. Ovannämnda veckovisa lärarträffar då bedömning och betygssättning inom sfi diskuteras är bra. Lärarna sitter tillsammans och rättar ofta varandras prov. Skolan har även fått till stånd ett samarbete med andra skolor rörande dessa frågor, vilket är mycket positivt.

APU (arbetsplatsförlagd utbildning inom yrkesutbildningar) är inte relevant inom sfi.”

(Rapport från återbesök 15 maj 2012)

Kommentar:

Skolan bedriver fortfarande ett gott arbete vad gäller bedömning och betygssättning med veckovisa betygskonferenser. Dessa betygskonferenser, då även andra pedagogiska frågor ventileras, leds av de så kallade skolledarna. Samarbete sker med sfi-lärarna på enheten i Ektorp för att säkerställa likvärdig bedömning. Vi menar att även rektor, som är utbildningsansvarig för sfi, och biträdande rektor, som är ansvarig för den pedagogiska utvecklingen generellt sett på företaget, borde delta mer aktivt och systematiskt i dessa möten för att få en arena att diskutera bedömning och även andra pedagogiska utvecklingsfrågor med lärarna.

- **Det organiserade kvalitetsarbetet**

”Inom detta område anser vi att skolan har en del utvecklingsarbete som återstår. En överblick över skolans kvalitetsarbete saknas, till exempel genom framtagande av ett årshjul eller liknande för de olika komponenterna i kvalitetsarbetet. Enkäter görs inte systematiskt, utan varje lärare har oftast sin egen modell.

Betygsresultat sammanställs inte och i likhet med enkätresultat redovisas inte heller betygsresultaten på gruppnivå, för vare sig ledning, lärare eller elever. Olika typer av resultat analyseras alltså inte på gruppnivå och ligger således inte till grund för beslut om fortsatt utvecklingsarbete. Däremot har skolan rent allmänt arbetat mer formellt med statistik nu vilket är bra; till exempel har skolan följt upp studieavbrotten. Skolan har studeranderåd vilket är positivt, men inte heller här sker mötena med systematik.”

(Rapport från återbesök 15 maj 2012)

Kommentar:

Skolan har fortfarande ett aktivt studeranderåd, vilket vi tycker är ett bra sätt att fånga elevernas synpunkter på många frågor.

Men annars menar vi att det återstår en del utvecklingsarbete inom det systematiska kvalitetsarbetet. Skolan arbetar med flera av de områden som omfattas av kvalitetsarbetet enligt beskrivningen ovan, men det sker fortfarande inte med någon större systematik eller överblick som innebär att alla medarbetare och elever förstår hur de olika komponenterna i kvalitetsarbetet samspelar med varandra. Rektor hänvisar till compliance-modellen, ett begrepp som inte var känt för biträdande rektor eller den lärare vi intervjuade. Medarbetarna är inte heller alltid medskapande i

processen med att ta fram kvalitetsrapport eller att välja ut vilka områden som skolan ska arbeta med i sin kommande verksamhetsplan/arbetsplan, vad vi förstod under intervjuerna. Som exempel kan nämnas att de prioriterade utvecklingsområden som presenterats i vår tidigare utvärdering inte verkar ha diskuterats i lärargruppen som ett av många underlag för att utforma skolans arbetsplan. I styrdokumentet för svensk skola betonas att kvalitetsarbete på enhetsnivå ska utföras under medverkan av elever och personal. För att säkerställa denna medverkan under hela kvalitetsarbetsprocessen bör skolan stärka systematiken och skapa en tydligare struktur för detta medskapande. Vi tror att det är fullt möjligt att stärka strukturen för elevers och medarbetares inflytande över kvalitetsarbetet och samtidigt förena det med den goda familjära stämning som redan råder på företaget!

- **Återkoppling av kunskapsutvecklingen för studerande**

”Detta område tycker vi har utvecklats positivt. Skolan har ett bra planeringssamtal med sfi-eleverna vid kursstart och upprättar då en individuell studieplan som förvaras i pärmar på lärarrummet. I studieplanen anges studienivå och mål med studierna liksom planerat datum för kurslut. Dock följs inte denna studieplan upp vid de samtal som lärarna har med eleverna senare under kursen, vilket är synd eftersom planen ofta innehåller värdefull information. Lärarna har planer på att införa så kallade utvecklingssamtal, vilket vi menar vore bra. Sfi-eleverna får oftast individuella samtal med sina lärare om sin studieprogression varje vecka, eftersom varje veckas studier oftast avslutas med ett veckotest kopplat till lärobokens avsnitt. Det är dock viktigt att lärarna hela tiden är observanta på att återkoppla elevernas studieprogression till kursmålen och inte bara till lärobokens uppgifter.”

(Rapport från återbesök 15 maj 2012)

Kommentar:

Den individuella studieplanen skrivs fortfarande för varje elev och förvaras i pärmar, vilket är bra. Dock saknas en modell eller struktur för hur och när individuell återkoppling ska ske till eleverna. Eleverna menade i intervjun att de oftast fick ett ”bra” från lärarna i samband med veckotestet eller annan övning, men att individuell och strukturerad feedback kopplat till kursmålen inte förekom. Ett annat exempel är information om kunskapsresultat: endast en elev vid intervjun hade fått veta sitt betyg i anslutning till genomförandet av det nationella provet, medan övriga intervjuade

elever en månad efter provet ännu inte hade fått besked om sitt betyg utan bara fått veta att de var godkända.

En konsekvens av att eleverna inte får strukturerad individuell återkoppling av sin studieprogression blir att de inte får utmaning på sin egen nivå. Flera av de intervjuade eleverna var väldigt frustrerade över detta. Även om de tyckte att lärarna var duktiga och de trivdes med den sociala miljön i skolan så tyckte de inte att nivån i gruppen var anpassad till alla elever. De förstod inte varför de var placerade i den grupp som de gick i och de hade inte heller kunskap om vad som var målet eller kravet för den kurs de gick på.

- **Pedagogisk utveckling av IKT-plattformen**

”Inom sfi används inte distansstudieformen annat än som komplement till klassrumsundervisningen. I nuläget är det endast en elev som under en period inte har möjlighet att komma till skolan men som istället får stöd av läraren via nätet, vilket vi menar är positivt. Skolan har en bra lärplattform som förhoppningsvis kan byggas ut ännu mer som stöd för sfi-elevernars lärande, till exempel med elevernas individuella studieplan och veckans studieuppgifter.” (Rapport från återbesök 15 maj 2012)

Kommentar:

IKT (Informations- och kommunikationsteknologi) omnämns i de nya styrdokumenterna under samlingsnamnet ”modern teknik”, varför utvärderingsprojektet också kommer att använda den nya benämningen framöver. Omsorgslyftet har satsat på att utveckla sin lärplattform, kallad Itslearning, och skolan har nu flera elever som studerar på distans. Även inom sfi finns det nu en handfull elever som studerar sfi på distans. Sfi-eleverna använder Itslearning som grund, och lärarna har regelbunden kontakt med eleverna per telefon och flera elever kommer till skolan någon dag varje vecka för att få stöd och träna muntliga färdigheter, vilket vi tycker är bra. Den individuella studieplanen och veckans studieuppgifter är dock ännu inte inlagda på lärplattformen inom sfi. Hur den fortsatta utvecklingen av Itslearning ska ske är inte klart eftersom det ännu inte finns någon tydlig målbild för lärplattformen och utvecklingen av den är alla lärares ansvar, menar skolledningen.

Stockholm den 30 oktober 2013

Lena Kaev

Anna Sundbom

Utvärderare

Rektor sfi, medbedömare

Utbildningsförvaltningen

Arbetsmarknadsförvaltningen

Stockholms stad

Stockholms stad